

osaa luotto-osuuskunnat näyttelevät maaseudulla. Ne ovat apuna ei ainoastaan talouden kohottamisessa, vaan myös mahdollisuuksia köyhemmillekin talonpojille. Olisipa entiseen aikaan köyhä talonpoika uskaltanut väitellä rikkaita vastaan: se olisi merkinnyt lainan menettämistä. Siksi köyhemmät tottuivat ennen matkellemaan rikkaiden edessä, mikä luonteenpiirre heissä ilmenee vieläkin.

Niinpä yksi kyytimiehistämmestä vastasi kyydittävän "heran" asettamaan kysymykseen veitikkamaisen kierosti, näköjään odottaen saavansa "na tsajua" ja toivoen, että vastaus osuisi oikeaan, toisin sanoen olisi kysyjän mielen mukainen.

Kysymys kuului: "Ymmär-

tävätkö karjalaiset suomen kieltä ja tulevatko suomalaiset ja karjalaiset keskenään toimeen ilman tulkia?"

Vastausta ei heti kuulunut, vaan kyytimies katsoi kuin armon anoja kysymyksen asettajaan ja todennäköisesti oivallettuaan hänen mielipiteensä viattoman näköisenä vastasi huonolla venäjän kielellä: "Mjy karelju sovsem finnom jazbuka nje ponimajemi, lutshe ponimajem poruski". Se merkitsee: Me karjalaiset emme ollenkaan suomen kieltä ymmärrä, paremmin ymmärrämme venäjää. Vastaus oli hyvin vakuuttavasti lausuttu; koko sanojan olemus puhui sen puolesta, - vain silmistä pilkisti esiin viekas ilme, jonka taakse kätkeytyi hänen valheensa.

Kun ukkeli noin puhui, hän ei aavistanut ollenkaan, että reessä on myös suomen kieltä taitava henkilö, joka sitten pakkotikin hänet ymmärtämään suomea.

Tämä on kuvaus karjalaisen luonteen nurjemmista puolista. Ne kyllä olojen muuttuessa hioutuvat pois, ja mahdollisuudet siihen ovat jo karjalaisten omissa käsissä.

Kiestingin kylä sijaitsee suuren Tuoppajärven rannalla ja eroaa Uhtuan Karjalan kylästä siinä suhteessa, että talot seisovat järven rannalla noin kahden kilometrin pituudelta yhdessä rivissä. Kiestinki on myös piirin keskus ja sellaisenaan eroaa syrjäkylästä. Siellä on sairaala, klubi, keskikoulu jne. Erikoisesti kiinnitti mieltämme kool-

la ollut Kiestingin kyläneuvoston naisjäsenien neuvottelukokous, jossa naiset osoittivat huomattavaa aktiivisuutta. Niinpä yksi naisista esitti, että miehet on pakotettava hankimaan silppukoneita, koska naisten pitää nyt pitkät talvi-illat kirveellä leikkoa silppuja, mikä vie paljon enemmän aikaa kuin koneella leikkaaminen.

Kiestingissä käväisimme myös kuuluisan joikujan Aprona Kemovan luona, joka vastasi minulle vanhoilla joikujan sanoilla: "Tässäkö se pitäisi joikua, vain paremmissa paikoissa pajatella, vain illan istunnoissa ilotella?"

RISTO BOGDANOV

Punainen Karjala 29.3.1928

Kokkosalmen eläjät ennen sotua

Matroona Makarovna Sidorova, syntynyt Kokkosalmen kylässä v. 1919, muistelee kotikylänsä elämää ja sen eläjiä ajalta ennen sotavuotia. Haastattelijana Lena Sirjajeva, Kiestinki-seura.

Tuolla puolen (länsipuolella) siltaa oli seuraavat talot:

- 1) Karppa Sergejev (isoisä Karppa; tyttäret Sohja ja Olona jäivät v. 1922 Suomeen).
- 2) Ahapein naini (miehen äiti Hekla ja viisi lasta; mies oli jo aivoin kuollut).
- 3) Mihei Semjonov (Mihei vaimonsa kera; poika Timo, jolla vaimo Joutokei ja neljä lasta, Pavliikka, Okahvie, Anni ja Tamara sekä vanhapiika Parassei).
- 4) Jeremei Sergejev (isäntä vaimonsa kera ja ottotyttö Joutokei).
- 5) Riijon talo (vaimo Anissa, tytär Anni ja kotavävy Niikkana; paljon lapsia. Sukunimi ennen Sergejev, muuttui väyn mukaan Ivanoviksi).
- 6) Mikittä Ivanov (vaimo Joutokei ja seitsemän lasta: Huotari, Iivana, Ortjo, Sakari, Veuska, Fedosja ja Tatjana).
- 7) Mikki Sergejev (kun sota alkoi, talo oli tyhjä: kaikki mäntih Plotinalle vaimo Outi ja lapset Anissa, Mikko, Anni, Tero, Maura, Tatjana ja Kauro).
- 8) Huotari Martinov (vaimo Iro ja kahdeksan lasta: Napu, Iivana, Oleksei, Pavliikka, Antti, Kolja, Anni ja Vassilei).

Tällä puolen (Kiestingin) siltaa:

- 9) ensimmäinen talo (vaimo Olga ja lapset Eemeli, Lilja, Sohja ja Katti).
- 10) Ossippa Sergejev (lapsia: Vassilei, Puavila, Maura, Tatjana, Sohja ja Iro).
- 11) Stekan talo (vaimo Palaga ja neljä tyttäret: Hekla, Manjukki, Jouki, Taimi).
- 12) Lukan talo (ukko Lukka ja akka Maura elivät kahden ennen sotua).
- 13) Vaskon talo (Vassilei ja naini Krestina).
- 14) Ivana Martinov (vaimo Joutokei ja paljon lapsia, mm. Apro, Pekka, Mikko, Joutokei ja Olga).
- 15) Vassilein talo (tässä talossa vietti lapsuutensa näiden muistelusten sanoja. Muutti jo ennen sotaa Kiestinkiin. Isä oli Makarie, äiti Parassei ja poika Vassilei vaimonsa Olonan kera. Heillä oli lapset Sohja ja Kolja).
- 16) Mitrofanovin tai Aleksein talo (vaimo Marushja, lapsia seuraavasti: Valja, Jevgeni, Iivana, Veera ja Tamara).
- 17) Kuzminan talo (siinä eli kaksi vanhaa mummoa Anni ja Oljona).

18) Grigorjeisen (Sergejevin) talo (Ivan Grigorjevits vaimonsa kera, lapsia heillä ei ollut).

19) Romana Sergejev (vaimo Iro ja lapsia: Tamara, Jouki, Bertta ja Marina. Muuttivat Kantalahteen, Umbaan elämään monta vuotta ennen sotua).

20) Trohkima Sergejev (muamo Outi, vaimo Liisa ja kolme poikaa. Mies mäni sovassa).

21) Vassilei Nikkanov (vaimo Tatjana ja 12 lasta).

22) Savina Sergejev (muamo, vaimo Maura ja lapsia kolme: Hekla, Taimi ja Oleksei).

23) Isossima Martinov.

24) Viimeinen talo kankaalla. Siinä asui yksin suomalainen nainen Marija.

Kokkosalmen kylässä yleisin sukunimi oli Sergejev. Oli myös useita Martinov-nimisiä perheitä. Ennen kolhosan perustamista kaikki kasvatettiin lehmie, heposie ta lampahie. Kahessa talossa oli poroja (Martinov Makareilla ja Vassileilla). Hyö olit vellekset, vain eri taloissa eletti.

Kerran vuvessa Arhangelista kuletettiin kylällä pappia. Otvodnuoih käytettiin pienie lapsija. Pappi vuoteli lapset vejellä ta pani nimet paperi kantaakirjah. Mirovoin suuda kävi kerran vuvessa otvodnuoih. Starostalta mirovoin suuda kyseli, mitä kylässä oli tapahuksija. Oliko ketä tapettu ta oliko mitä varassettu. Starosta sanoi, jotta ei ollut.

Kylässä kaikki rahvas toini toista autettiin. Talo talolta autettiin ilman pyrittämättä. Pruasniekassa pantih naisväki paremmat vuattiet: kosto, pusero ja sulkupaikat. Kisat olit ennen, vain ei klubie. Kisoja piettiin suuremmissa taloissa. Poikia ta tyttöjä tuli toisista kylästäkin. Pojat maksetti siihen taloh, missä kisat olit. Tyttäret hivutettiin suurulla lattiat ja tuotit ruokua: lihua, kalua, pirakkua ta muuta ruokua. Kisoja piettiin suurina juhlina - pohrottsa, Petrunpäivä, Viisienie.

Päivä ja netäli lauletti ta ajettiin heposilla - humalassa vain ei oltu. Huuhelissa käytit nuoret. Häitä kylässä piettiin netälin päivät. Itettiin ta kumarretih jalkah. Huomeneksellah mäntih kisuamah, siitä syömäh kotiloih. Tuas kisatti. Näin vain talvella sen tähän, kun oli vapaista aikua. Näin eletti muinon Kokkosalmessa.

Nyt Kokkosalmessa eläy vähän rahvasta. Entisiä eläjiä jäi vain Anni ja Sakari Jakovlev, Sohja Sergejeva, Puavila Miinin. Koko kylässä on yksi oma talo, Olona Sergejevan. Sillan länsipuolella ollah uudet talot. Vanha kylä on tyhjennyn; siellä eläy oikein vähän rahvasta.